

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาเทศบาลเพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชี
จรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

Strategy of Municipal Development Plan for Sustainable Community
Development of Khao Chi Chan Sub-district Municipality, Sattahip District,
Chonburi Province

สุชินชยันต์ เพ็ชรนิล*สืบทระกูล คำโมง*

Suchinchayun Pethnin*Suebsakul Commong*

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม*

Public Administration Siam Technology College*

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยประยุกต์มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแผนพัฒนาของเทศบาล 2) ทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชน 395 คน จาก 6 ชุมชน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ สถิติอัตราส่วนร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายสภาพทั่วไปของข้อมูลที่จัดเก็บได้ และสถิติวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลกับการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนาจากสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างความตระหนักและความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล หลังการพัฒนาระดับความรู้ ความเข้าใจ ($\bar{X} = 6.75$) สูงกว่าก่อนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.42$)
2. ระดับการพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$)
3. เมื่ออิทธิพลของ การระบุและวิเคราะห์ปัญหา การให้ความรู้ ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ การจัดทำและดำเนินการ และการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลสูงขึ้น ทำให้การพัฒนาชุมชนยั่งยืนสูงขึ้น
4. การดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ผลการวิจัยรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสัมฤทธิ์ทำให้เทศบาลมีแผนพัฒนาที่ดีและเหมาะสมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาเทศบาล การพัฒนาชุมชนยั่งยืน

Abstract

This research is an applied research with the objective of 1) creating a development plan of the municipality 2) testing the suitability of the strategic model for the formation of

development plan of the municipality. The sample consisted of 395 people from 6 communities they were obtained by simple random sampling, data then were analyzed by using descriptive statistics such as percentage and average. To explain the general condition of the data collected, the statistical analysis in used was multiple regression analysis in testing the relationship between satisfaction and the process of creating the municipal development plan, for qualitative data the descriptive method is employed, according to the real situation.

The research found that

1. Creating awareness and knowledge Understanding of the municipal development plan after development, the level of knowledge and understanding ($\bar{X} = 6.75$) was higher than before development ($\bar{X} = 4.42$).

2. The level of sustainable community development of the municipality is at the highest level ($\bar{X} = 4.04$).

3. When the influence of Identifying and analyzing problems providing knowledge, understanding, and public hearings Preparation and operation and monitoring and evaluation of the municipality's development plan Resulting in higher sustainable community development.

4. The 5-step implementation of the research of strategic model for the development plan of the municipality has operated efficiently and success, resulting in the municipality having a sound development plan and suitable for the local development plan.

Keywords: Strategy for Development, Municipal Development Plan, Sustainable community development

บทนำ

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดแผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นโดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุ และแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาท อำนาจ หน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีใช้จะมีเพียงหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นแต่ยังขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาชุมชนซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นอีกด้วย ประกอบกับเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารงานและ การตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีความจำเป็นในการตรวจสอบ ทั้งการใช้ทรัพยากรจากรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายได้จากการที่รัฐบาลจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เทศบาล เมืองเขาสามยอตบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เทศบาลเมือง เขาสามยอต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเมื่อได้ดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจหลัก กำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์แล้วยุทธศาสตร์การพัฒนาจะก้าวไปสู่เป้าหมายความต้องการในอนาคตซึ่งเป็นเครื่องชี้นำในการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ท้องถิ่นปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุม ติดตามและวัดผลประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผนงาน โครงการ จะต้องเป็นการบริหารผลจากการออกประชาคมพบว่า ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลน้อยมากส่งผลให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากการประชาคมน้อยมาก ทำให้ขาดฐานข้อมูลที่แท้จริงในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริง การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อสร้างแผนพัฒนาเทศบาลและทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล โดยอาศัยภาคีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อช่วยให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองเขาสามยอต มียุทธศาสตร์ในการจัดทำแผนพัฒนาที่ชัดเจน มีแผน พัฒนาที่ดี มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้แผนพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมและสามารถถ่ายทอดรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับจัดทำแผนดังกล่าวไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไปได้

คำถามการวิจัย

1. แผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นอย่างไร
2. รูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2. ทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

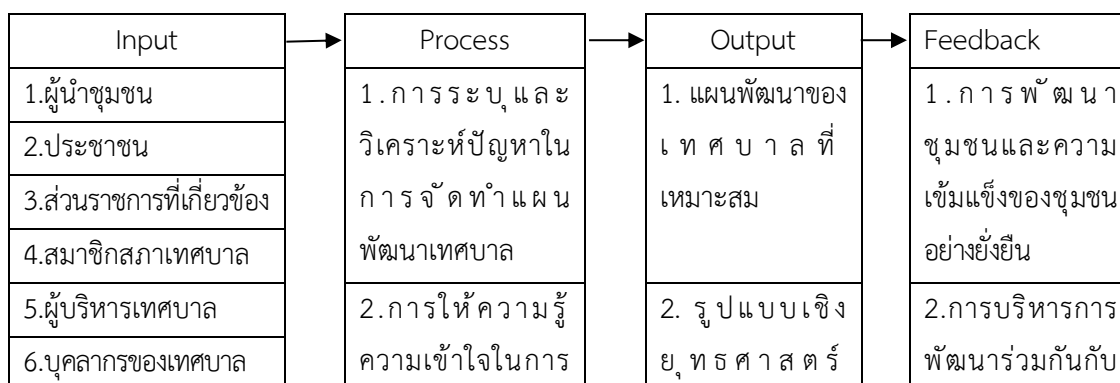
กรอบแนวคิด

ในการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพื่อการพัฒนาจัดการที่ดี มีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ใช้วิธีการออกจัดประชุมประชาคมในแต่ละชุมชน เพื่อรับฟังและรวบรวมข้อมูลความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชนมาจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในการสนองตอบความต้องการของประชาชนให้ตรงตามจุดประสงค์ของแต่ละชุมชนมากที่สุด

ชุมชนยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบเป็นกรอบแนวคิด นั่นคือทฤษฎีระบบเป็นวิธีจัดการที่ผสมผสานหน้าที่การจัดการกิจกรรมการจัดการ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์เข้าด้วยกัน โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายนอก โดยที่ระบบ ๆ หนึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลย้อนกลับ (เฉลียว บุรีภักดิ์, 2546, หน้า 14)

ในการสร้างแผนพัฒนาของเทศบาลได้ยึดขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาทุกขั้วร่อนทางยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การระบุและวิเคราะห์ปัญหาทุกขั้วร่อน 2) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4) การสร้างหน่วยระบบทำงาน 5) การจัดหาทรัพยากร (เฉลียว บุรีภักดิ์, 2546, หน้า 2 - 4)

จากขั้นตอนข้างต้น กระบวนการในการสร้างแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยประยุกต์แนวทางไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ระบุและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ 2) การให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ 3) การประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ 4) การจัดทำแผนและการดำเนินการตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ 5) การติดตามและประเมินผล

7.แบบทดสอบความตระหนักและความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล	จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 3.การประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาเทศบาล	สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล	ประชาชนและตรงตามความต้องการของประชาชน
8.แบบสอบถามการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลกับการพัฒนาชุมชนยั่งยืน	4.การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและดำเนินการตามแผนพัฒนาเทศบาล		3.การดำเนินงานโครงการบรรลุวิสัยทัศน์เป้าหมายและวัตถุประสงค์
	5.การติดตามและประเมินผล		

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ทำการศึกษา จะศึกษาจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป คน จาก 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหนองจันทน์ ชุมชนโรงสี ชุมชนเขาชีจรรย์ ชุมชนเอื้ออาทร 1 ชุมชนเอื้ออาทร 2 ชุมชนเอื้ออาทร 3 จำนวน 30,149

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 395 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กับกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการระบุและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยใช้ SWOT Analysis

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

4.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ โดยแบบทดสอบมี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทดสอบ เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) มี 4 ข้อ ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ โดยการถามคำถามแล้วให้กลุ่มตัวอย่างผู้เข้ารับการอบรมตอบใช่ และไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือถูกได้ 1 คะแนน และผิดได้ 0 คะแนน 0-5 คะแนน จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืนเป็นแบบอัตราส่วน โดยการให้คะแนน 0-5 คะแนน จำนวน 25 ข้อ

4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลกับการพัฒนาชุมชนยั่งยืน โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลเป็นแบบอัตราส่วน โดยการให้คะแนนยังไม่มีคะแนนที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารการพัฒนาของเทศบาล คือ ในการจัดทำโครงการตามพันธกิจ (เป้าประสงค์) ของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ จะเน้นการพัฒนาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ไม่มีการจัดทำโครงการพัฒนาอย่างครอบคลุมและสมดุล ทำให้การพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ยังไม่เกิดคุณภาพของมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้วิจัย ภาควิชาและกลุ่มตัวอย่างผู้เข้ารับการอบรม ร่วมประชุมชี้แจงที่ระดมชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ทั้ง 6 ชุมชน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนาถึงรายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของข้อมูลและคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการทำแผนพัฒนาตำบล ระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาตำบล และระดับการพัฒนาชุมชนยั่งยืน ใช้การคิดค่าเฉลี่ย

6.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อกระบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ กับการพัฒนาชุมชนยั่งยืนใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. การระบุและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ในขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาความบกพร่องของแผนและรูปแบบการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ที่ผ่านมาโดยใช้ Swot Analysis ทำการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่าการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2. การให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยร่วมกับเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ สำนักงานท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ได้ดำเนินการส่งเสริมพหุภาคีในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ โดยการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน พัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 2 รุ่น รุ่นละ 2 วัน โดยมีการทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังอบรมโดยพบว่า หลังการอบรม ระดับความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 6.75$) สูงกว่าก่อนการอบรม ($\bar{X} = 4.42$)

3. การประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ คณะผู้ร่วมอบรมความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ได้เข้าร่วมดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาความบกพร่องของแผนและ

รูปแบบการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ที่ผ่านมาโดยใช้ Swot Analysis ทำการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

วิธีการและกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้กับประชาชน
- 3.2 การระดมความคิด สร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกับภาคีเครือข่ายและประชาชน
- 3.3 ร่วมตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนผลที่ได้ คือเป็นการสะท้อนข้อมูลภาพรวมของชุมชนและนำเสนอร่างแผนงานให้ประชาชนได้รับรู้และร่วมกันพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของแผนความเหมาะสม และตรงกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งช่วยกันจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหา

4. การจัดทำแผนและดำเนินการตามแผน มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

- 4.1 การจัดลำดับความสำคัญของแผนกิจกรรมว่าเรื่องใดมีความสำคัญและต้องลงมือทำก่อนและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่น
- 4.2 การนำแผนความต้องการในการพัฒนาชุมชนที่ได้บูรณาการเข้ากับแผนงานของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ผลที่ได้ตามแนวทางการดำเนินการดังกล่าวเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ได้ทำโครงการที่อยู่ในแผนตามจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชุมชน คือ เวทีประชาคมชุมชน “คืนข้อมูล ความรู้ให้ชุมชน” เพื่อเสนอข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันในการวิเคราะห์และวางแผนแนวทางขับเคลื่อนพัฒนาในแต่ละด้านในเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ โดยจัดเวทีประชาคมทั้ง 6 ชุมชน

เมื่ออิทธิพลของการระบุและวิเคราะห์ปัญหา การให้ความรู้ ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์การจัดทำและดำเนินการและการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ สูงขึ้น ทำให้การพัฒนาชุมชนยั่งยืนสูงขึ้น และการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การระบุและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ เพื่อสร้างความเข้าใจทุกฝ่ายและแสวงหาภาคีเครือข่ายในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาความบกพร่องของแผน และรูปแบบการจัดทำแผนของเทศบาลอย่างมีส่วนร่วมทฤษฎีที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย รูปแบบการมีส่วนร่วม, แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, ระบุและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เป็นการนำ

แนวคิดทฤษฎีไปปรับใช้ในการพิจารณาคัดเลือกตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และชี้ให้ตัวแทนเห็นความสำคัญของการพัฒนาชุมชนซึ่งเกิดจากความต้องการของชุมชน ดำเนินร่วมกันของชุมชน เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนโดยกรณีส่วนความต้องการในการพัฒนาแต่ละชุมชน ไปจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา บรรจุไว้ในแผนพัฒนาสี่ปีเพื่อดำเนินการตามแผนต่อไป

2. การติดตามและประเมินผล ดำเนินการโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการบวนการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลกับการพัฒนาชุมชนยั่งยืน พบว่าแก้ไขพัฒนาปรับปรุงให้ปัญหานี้หมดไปการมีส่วนร่วมในการคิด ปรัชญาการตัดสินใจนำไปสู่การวางแผนและการร่วมดำเนินการติดตามประเมินผลไปสู่การแก้ไขพัฒนาขยายผลให้เกิดความต่อเนื่องต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธ์ พฤษ์สุนันท์ และคณะ (2545) ที่พบว่า สมาชิกชุมชนสามารถเรียนรู้ร่วมกัน รู้จักชุมชนตนเองมากขึ้นจากการย้อนอดีต การวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง การมองอนาคตชุมชนการเรียนรู้ปัญหา และทุนทางสังคมของชุมชน สามารถร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขร่วมกันตัดสินใจ เกิดเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาชุมชนน้อยๆ ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการและร่วมกันนวัตกรรมเพื่อการพึ่งพาตนเองสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

3. การให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เป็นขั้นตอนการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแบบทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาให้กับตัวแทนประชาชนในแต่ละชุมชน โดยการจัดอบรมให้ความรู้และได้มีการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังอบรม

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย หลักวิชาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา, หลักวิชาเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ, หลักการวางแผน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ ฉะนั้นจะเห็นว่าความต้องการนั้นต้องมาจากความเห็นชอบและตกลงพอใจของคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ หรือส่วนรวมของชุมชนเมื่อดำเนินการเสร็จผลประโยชน์นั้นเป็นของชุมชน ความต้องการที่แท้จริงย่อมทำให้เกิดความร่วมมือไปสู่การดำเนินการได้ง่ายเพราะทุกคนในกลุ่มที่ยอมรับแล้วยอมรับตระหนักในการที่จะความเข้าใจในด้านโครงสร้างและบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการด้านการวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ปรากฏว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในด้านการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาตำบลได้อย่างถูกต้องตามหลักของการวางแผน

4. การประชาสัมพันธ์แผน เป็นการจัดเวทีประชุม เชิงปฏิบัติการระดับชุมชนหรือเวทีประชาคมชุมชน เพื่อเสนอข้อมูลการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ในการวิเคราะห์และวางแผน แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาในแต่ละด้านในชุมชน

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้คือการวางแผนพัฒนาเทศบาล, การประชาคมกับการพัฒนา, ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมเวทีให้ความสำคัญกับประชาคมตำบล เพราะประชาคมชุมชนถือเป็นความรู้สึกร่วมและความรู้สึกผูกพันร่วมของประชาชน สมาชิกกลุ่ม และสมาชิกองค์กรในชุมชน ซึ่งมีจิตสำนึกที่ต้องการจะเข้าร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนวทางการพัฒนาของชุมชนเพื่อประโยชน์โดยรวมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คารม คำพิฑูรย์ (2545) ศึกษาวิจัยการบริหารจัดการในการ

วางแผนพัฒนาองค์การได้มีความรู้ความเข้าใจถึงยุทธศาสตร์การพัฒนานั้นในการพัฒนานั้นต้องมีแผนการอันชาญฉลาด สำหรับใช้ทำงานพัฒนาเป็นแผนการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ทฤษฎี แนวความคิดและข้อมูลสภาพจริง ที่ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่จะทำการพัฒนาในครั้งนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา สันรัมย์ (2541) พบว่าการฝึกอบรมให้ความรู้

5. การจัดทำแผนและดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนที่มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การจัดลำดับความสำคัญของแผนกิจกรรมว่าเรื่องใดมีความสำคัญและต้องลงมือทำก่อนและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขปัญหาอื่น

5.2 การทำความเข้าใจความต้องการในการพัฒนาชุมชนที่ได้บูรณาการเข้ากับแผนงานของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยแนวคิดหลักการบูรณาการและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดทำแผนและดำเนินการตามแผน ทั้งนี้เพราะในการจัดทำแผนและดำเนินการตามแผนต้องมีกระบวนการและในขั้นตอนการบูรณาการจะได้วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนารวมกันเป็นแผนแม่บทของชุมชน จากนั้นนำแผนแม่บทจัดทำแผนปฏิบัติการชุมชนโดยนำยุทธศาสตร์การพัฒนแต่ละสาขามาวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุภา เชาวเจริญ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ครอบคลุมการบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า การบริหารจัดการโดยการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนมีการปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พัฒนาเทศบาลทั้ง 5 ขั้นตอน มีผลต่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ทั้งนี้ เป็นเพราะในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนส่งเสริมให้เทศบาลเมืองเขาสามยอดสามารถให้พันธกิจพัฒนาท้องถิ่นบรรลุผลของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ซึ่งเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ให้ความสำคัญกับกระบวนการในการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ ในอนาคตอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพและบทบาทหน้าที่ของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับวิช นิภาวรรณ (2546, หน้า 50-51) ได้กล่าวถึง การวางแผน (Planning) เป็นการสนับสนุนการบริหารงานทางเทศบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวทั่วถึง และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนอย่างทั่วถึงมิใช่เป็นลักษณะของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นรายปี หรือเป็นลักษณะของการรวบรวมโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546, หน้า 34 - 35) ได้กล่าวถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้คือ เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การ 4 องค์ประกอบ คือ การกำหนด

ปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูล, การกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา, การกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น และการจัดทำแผนและโครงการ

6. การพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่กระบวนการในการสร้างแผนมีผลต่อวัตถุประสงค์เป้าหมายจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวิสัยทัศน์ ในที่สุด

ดังนั้น จากการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนพัฒนาเทศบาลเพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาล ตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่าการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่ผ่านมา ขาดรูปแบบที่ดีทำให้ได้แผนพัฒนาเทศบาลที่ไม่เหมาะสม โดยมีองค์ประกอบของปัญหาได้แก่

1. การจัดทำแผนพัฒนาเป็นไปในลักษณะที่ขาดวิชาการรองรับ
2. การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลขาดบางมิติ
3. การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. ประชาชนขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน

ซึ่งการดำเนินการตามกระบวนการในการสร้างแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี ทั้ง 5 ขั้นตอน มีรูปแบบที่ดีทำให้ได้แผนพัฒนาที่เหมาะสม คือ

- 1) เป็นแผนพัฒนาที่มีหลักวิชาการรองรับ
- 2) เป็นแผนพัฒนาที่มีลักษณะที่ชัดเจนในทิศทางการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ
- 3) เป็นแผนพัฒนาที่เปิดโอกาสให้พัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา

หนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งจะหลักคิดร่วมกันกับประชาชนและชุมชน มีการบริหารการพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการของประชาชน

- (4) การดำเนินงานโครงการบรรลุวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- (5) ทำให้เทศบาลมีทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาอย่างชัดเจน
- (6) ทำให้เกิดการประสานการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และช่วยลด

ความขัดแย้งและขจัดความซ้ำซ้อนในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการพัฒนาชุมชนยั่งยืนของเทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ อำเภอ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นงานวิจัยที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือความรู้ความสามารถจากผู้บริหาร สมาชิกสภา เทศบาล, พนักงานเทศบาล, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน , คณะกรรมการหมู่บ้านและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้อง

หลอมรวมศาสตร์ความรู้ของแต่ละสาขาวิชาผสมผสานเชื่อมโยงและเติมเต็มสิ่งที่ขาดให้กันและกันซึ่งจำเป็นจะต้องให้ผู้ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลมีความรู้ความเข้าใจประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

1. ทำการวิเคราะห์ปัญหาและความบกพร่องของแผนและรูปแบบการจัดทำแผน
2. สร้างความเข้าใจกับผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำท้องที่คณะกรรมการหมู่บ้านและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำแผนพัฒนาและแสวงหาภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแล้ว จึงเริ่มดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาและบริบทในพื้นที่
3. วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน พร้อมกับปัญหา อุปสรรคและโอกาสในการพัฒนา โดยให้ผู้ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันกำหนดตัวแบบของยุทธศาสตร์การจัดทำแผนพัฒนา พร้อมทั้งต้องให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความสำคัญในด้านการจัดทำแผนพัฒนาร่วมตรวจสอบตัวแบบยุทธศาสตร์เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ จากนั้นจึงเริ่มดำเนินการทดลองยุทธศาสตร์และควรให้มีการติดตาม กำกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงานระหว่างการทำงานและหลังการทำงาน
4. วิเคราะห์บทวนปรับปรุงกระบวนการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ตัวแบบรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลเป็นเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแบบทางความคิด เรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในระดับที่เพียงพอในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลและจะต้องศึกษาและเข้าใจในบริบทของพื้นที่โดยดำเนินการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นจากกระบวนการผสมผสานกลวิธีต่าง ๆ ที่สามารถใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยตัวแบบยุทธศาสตร์ 5 ขั้นตอน และหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานซึ่งผลการวิจัยรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนี้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ สามารถทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนพัฒนาที่ดี เหมาะสมในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นการนำผลวิจัยนี้ไปใช้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจควรต้องดำเนินงานตามหลักการของตัวแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ครบถ้วนตามรายละเอียดทุกขั้นตอนและสามารถปรับใช้ได้ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งตัวแบบยุทธศาสตร์นี้ เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ตัวแบบรูปแบบเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกแบบมาให้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ได้ทุกพื้นที่ทุกสถานการณ์ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

คารม คำพิฑูรย์. (2545). การศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จารุภา เชาวเจริญ. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เฉลียว บุรีภักดี. (2546). การออกแบบเทคนิควิธีด้านข้อมูลสาขายุทธศาสตร์การพัฒนา. เพชรบุรี :

สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

ปรีชา สันรัมย์. (2541). การพัฒนาศักยภาพการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พนัส พงษ์สุนันท์ และคณะ. (2545). การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนเพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. ราชบุรี : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). การบริหารและการจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ :

ปิจีเพลท โปรเซสเซอร์.